

BACHELOROPLEIDING

HEBREEUWSE TAAL EN CULTUUR

FACULTEIT DER GEESTESWETENSCHAPPEN

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0725

© 2020 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING HEBREEUWSE TAAL EN CULTUUR VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL	5
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	11
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	15
BIJLAGEN	29
BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN	31
BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	33
BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA	34
BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	37

Dit rapport is vastgesteld op 16 maart 2020

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING HEBREEUWSE TAAL EN CULTUUR VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Dit rapport volgt het Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2018).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING

Bacheloropleiding Hebreeuwse taal en cultuur

Naam van de opleiding:	Hebreeuwse taal en cultuur
Internationale naam:	Hebrew Language and Culture
CROHO-nummer:	50901
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	- Major Joodse studies en Hebreeuws - Major Middle Eastern Studies
Locatie(s):	Amsterdam
Variant(en):	voltijd, deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Vervaldatum accreditatie:	01/05/2020

Het bezoek van het visitatiepanel Regiostudies aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam vond plaats op 16-20 september 2019.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Universiteit van Amsterdam
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 4 maart 2019 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleiding Hebreeuwse taal en cultuur beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. P. (Peter) Van Nuffelen, research professor Cultural History of the Ancient World aan de Universiteit Gent (België) [voorzitter];
- Prof. dr. A. (Umar) Ryad, professor in Arabic and Islamic Studies aan de KU Leuven (België);
- Prof. dr. E.J.C. (Eibert) Tigchelaar, hoogleraar verbonden aan de Onderzoekseenheid Bijbelwetenschap en de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven (België);
- Prof. dr. G. (Gunnar) De Boel, gewoon hoogleraar in Vergelijkende Taalkunde, Griekse Taalkunde en Nieuwgriekse en Byzantijnse Letterkunde aan de Universiteit Gent (België);
- R.A. (Rianne) Clerc-de Groot MA, docent Klassieke Talen aan het Cygnus Gymnasium in Amsterdam;
- G.M. (Gerieke) Prins, bachelorstudent Geschiedenis, met een focus op Sociale Geschiedenis en migratiegeschiedenis en een minor in Latijns-Amerikastudies, aan de Universiteit Leiden [studentlid];

- Em. prof. dr. C.H.M. (Kees) Versteegh, emeritus hoogleraar Arabisch en Islam aan de Radboud Universiteit [referent Arabisch en Midden-Oostenstudies, Universiteit van Amsterdam];
- Prof. dr. J. (Jaap) Wisse, professor of Latin Language & Literature aan Newcastle University (Groot-Brittannië) [referent GLTC en Oudheidstudies, Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam].

Het panel werd ondersteund door drs. M. (Mariëlle) Klerks die optrad als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De beoordeling van de bacheloropleiding Hebreeuwse taal en cultuur aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam was onderdeel van de visitatiegroep Regiostudies. In de periode maart 2019 tot en met november 2019 beoordeelde het panel in totaal 38 opleidingen aan vijf universiteiten: Radboud Universiteit, Universiteit Leiden, Universiteit van Amsterdam, Vrije Universiteit Amsterdam en Rijksuniversiteit Groningen.

De bezoeken aan de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam werden vanwege samenwerking in de ACASA-programma's gecombineerd.

Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Prof. dr. P. (Peter) Van Nuffelen, research professor Cultural History of the Ancient World aan de Universiteit Gent (België) [voorzitter];
- Prof. dr. D.M. (Diederik) Oostdijk, hoogleraar English Literature aan de Vrije Universiteit Amsterdam;
- Prof. dr. A. (Umar) Ryad, professor in Arabic and Islamic Studies aan de KU Leuven (België);
- Prof. dr. E.J.C. (Eibert) Tigchelaar, hoogleraar verbonden aan de Onderzoekseenheid Bijbelwetenschap en de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven (België);
- Prof. dr. G. (Gunnar) De Boel, gewoon hoogleraar in Vergelijkende Taalkunde, Griekse Taalkunde en Nieuwgriekse en Byzantijnse Letterkunde aan de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. I. (Inge) Brinkman, professor in African Studies aan de Vakgroep Afrikaanse Talen en Culturen van Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. G. (Gert) Buelens, gewoon hoogleraar English and American Literature aan de Vakgroep Letterkunde van de Universiteit Gent (België);
- Dr. D. (Diana Bullen) Presciutti, senior lecturer in Kunstgeschiedenis, director of Global Studies en director van het Interdisciplinary Studies Centre aan de University of Essex (Groot-Brittannië);
- R.A. (Rianne) Clerc-de Groot MA, docent Klassieke Talen aan het Cygnus Gymnasium in Amsterdam;
- Dr. D. (Dario) Fazzi, docent Noord-Amerika Studies en International Studies aan de Universiteit Leiden;
- Prof dr. A.F.R. (Ann) Heirman, hoogleraar Chinese Taal en Cultuur aan de Universiteit Gent (België);
- Prof. dr. A. (Axel) Holvoet, hoogleraar aan het Institute of the Languages and Cultures of the Baltic van Vilnius University (Litouwen);
- Prof. dr. V. (Vincent) Houben, hoogleraar Geschichte und Gesellschaft Südostasiens aan de Humboldt Universität Berlin (Duitsland);
- Prof. dr. E.M.H. (Helena) Houvenaghel, hoogleraar Spaanse Taal en Cultuur aan de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. D. (Daeyeol) Kim, professor aan het Institut National des Langues et Civilisations Orientales (INaLCO) van de Université Sorbonne Paris Cité (Frankrijk);
- L. (Lotte) Metz MA, docente Grieks en Latijn aan het Stedelijk Gymnasium Nijmegen;
- Prof. dr. J. (John) Nawas, professor in Arabic and Islamic Studies aan de KU Leuven (België);
- Prof. dr. A. (Andreas) Niehaus, hoogleraar Japanse Taal en Cultuur aan de Vakgroep Talen en Culturen (afdeling Zuid- en Oost-Azië) van de Universiteit Gent (België);

- Prof. dr. J.L.M. (Jan) Papy, gewoon hoogleraar, verbonden aan de Onderzoeksgroep Latijnse Literatuur van de KU Leuven (België);
- Dr. N.A. (Nicolet) Boekhoff-van der Voort, docent Islamstudies en coördinator Graduate School for the Humanities aan de Radboud Universiteit;
- C. (Charlotte) van der Voort, derdejaars bachelorstudent Griekse en Latijnse Taal en Cultuur, en pre-masterstudent Nederlandse Taal en Cultuur, aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- L. (Lara) van Lookeren Campagne, bachelorstudent Midden-Oosten Studies aan de Universiteit van Amsterdam [studentlid];
- G.M. (Gerieke) Prins, bachelorstudent Geschiedenis, met een focus op Sociale Geschiedenis en migratiegeschiedenis en een minor in Latijns-Amerikastudies, aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- E.L. (Emma) Mendez Correa, bachelorstudent Griekse en Latijnse Taal en Cultuur aan de Universiteit Leiden [studentlid];
- Prof. dr. L.P. (Lars) Rensmann, hoogleraar European Politics and Society aan de Rijksuniversiteit Groningen [referent International Studies en Russian Studies, Universiteit Leiden].
- Em. prof. dr. C.H.M. (Kees) Versteegh, emeritus hoogleraar Arabisch en Islam aan de Radboud Universiteit [referent Arabisch en Midden-Oosten studies, Universiteit van Amsterdam];
- Prof. dr. H. (Harco) Willems, hoogleraar Egyptologie aan de KU Leuven (België) en directeur van de Leuvense opgravingsmissie in Dayr al-Barshā (Midden Egypte) [referent Oude Nabije Oostenstudies, Universiteit Leiden];
- Prof. dr. J. (Jaap) Wisse, professor of Latin Language & Literature aan Newcastle University (Groot-Brittannië) [referent GLTC en Oudheidstudies, Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam].

Voor elk bezoek is een (sub)panel samengesteld, waarbij rekening is gehouden met de expertise, onafhankelijkheid en beschikbaarheid van de panelleden.

Projectleider van de visitatiegroep Regiostudies was dr. Els Schröder, medewerker van QANU. Zij was tevens coördinerend secretaris van het panel tijdens het bezoek aan de Radboud Universiteit en tijdens het eerste bezoek aan de Universiteit Leiden. Om de consistentie van de beoordelingen te waarborgen bezocht zij ook de start- en slotvergaderingen van het panel van de andere bezoeken en las en becommentarieerde elk conceptrapport. Tijdens haar verlofperiode werd zij bij het bezoek aan de Vrije Universiteit Amsterdam en Universiteit van Amsterdam, en bij het tweede bezoek aan de Universiteit Leiden vervangen door dr. Irene Conradie, bij het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen door dr. Anna Sparreboom. Hierbij werden nauwlettend de bevindingen tijdens de verschillende bezoeken geïkt.

Verschillende secretarissen ondersteunden het panel: drs. Trees Graas (medewerker van QANU) bij het bezoek aan de Radboud Universiteit; drs. Mariette Huisjes (freelance medewerker van QANU) bij het eerste bezoek aan de Universiteit Leiden en het bezoek aan de Rijksuniversiteit Groningen; drs. Erik van der Spek (freelance medewerker van QANU) bij het tweede bezoek aan de Universiteit Leiden; drs. Mariëlle Klerks (freelance medewerker van QANU) bij het gecombineerde bezoek aan de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam. De QANU-projectleiders en secretarissen voerden regelmatig overleg, voorafgaand, tijdens en na afloop van elk bezoek.

Vorbereiding

Op 22 november 2018 vond een vooroverleg plaats met de voorzitter waarin de projectleider hem informeerde over de taakstelling en werkwijze van het panel in het algemeen en de rol van de voorzitter in het bijzonder, en een toelichting gaf op de van toepassing zijnde beoordelingskaders. Voorafgaand aan de bezoeken informeerde de projectleider de panelleden telefonisch en per e-mail over de taakstelling, algemene werkwijze en de formele kaders. Voor elke gespreksronde werden representatieve gesprekspartners geselecteerd. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als Bijlage 3.

De opleidingen schreven ter voorbereiding op de visitatie een zelfevaluatierapport. Deze werden na ontvangst door de projectleider gecontroleerd op kwaliteit en volledigheid en vervolgens doorgestuurd aan de panelleden. De panelleden bestudeerden de zelfevaluatierapporten en bijlagen en formuleerden op basis hiervan vragen en aandachtspunten ter voorbereiding op het bezoek. Ook formuleerden de panelleden per opleiding punten die hen in positieve zin opvielen.

Naast de zelfevaluatierapporten bestudeerde het panel voorafgaand aan het bezoek een selectie van eindwerken en bijbehorende beoordelingsformulieren (zie de toelichting in Bijlage 4).

Bezoek

Bij de start van elk bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de eerste bevindingen en vragen en aandachtspunten werden besproken en waarin het panel afspraken maakte over de taakverdeling. De panelleden bespraken ook hun bevindingen ten aanzien van de (beoordeling van de) bestudeerde scripties.

Tijdens het bezoek heeft het panel eveneens onderwijs- en toetsmateriaal en verslagen van de opleidings- en examencommissie bestudeerd. Een overzicht van het bestudeerde materiaal is opgenomen in Bijlage 4. Het panel sprak met studenten en docenten, het management en verantwoordelijken, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissie. Vertegenwoordigers van de opleidingscommissie namen deel aan het gesprek met docenten en studenten. Tevens bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

Het panel gebruikte het laatste deel van het bezoek voor een intern overleg om de voorlopige bevindingen vast te stellen. Ter afsluiting gaf de voorzitter een korte mondelinge toelichting aan alle belangstellenden, waarin hij de belangrijkste observaties van het panel deelde.

Er vonden in verschillende sessies ontwikkelgesprekken plaats waarin panelleden en vertegenwoordigers van de opleidingen met elkaar in gesprek gingen over ontwikkelingen bij de betreffende opleidingen (zie Bijlage 3, dag 3 en 4 van het bezoekprogramma). De uitkomsten van het ontwikkelgesprek zijn in een apart verslag vastgelegd en afgestemd met het panel. Dit verslag publiceren de opleidingen zelf.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat vervolgens voor aan de projectleider voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de projectleider het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de projectleider en de voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Faculteit der Geesteswetenschappen en aan het College van Bestuur van de Universiteit van Amsterdam.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een *associate degree*-, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Voldoet

De opleiding voldoet op de standaard aan basiskwaliteit.

Voldoet ten dele

De opleiding voldoet in belangrijke mate aan basiskwaliteit op de standaard maar er zijn verbeteringen nodig om volledig aan de standaard te voldoen.

Voldoet niet

De opleiding voldoet niet aan basiskwaliteit op de standaard.

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities gehanteerd voor de beoordeling van de opleiding als geheel:

Positief

Op alle standaarden 'voldoet'.

Positief onder voorwaarden

Standaard 1 'voldoet' en maximaal op twee standaarden een 'voldoet ten dele' waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Negatief

In de volgende situaties:

- 'voldoet niet' op een of meer standaarden;
- 'voldoet ten dele' op Standaard 1;
- 'voldoet ten dele' op een of twee standaarden waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- op drie of meer standaarden 'voldoet ten dele'.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De bacheloropleiding Hebreeuwse taal en cultuur beoogt studenten op te leiden tot hebraïst en deskundige op het gebied van Joodse Studies. Het recentelijk deels herziene profiel van de opleiding is gecentreerd rond Hebreeuwse taalvaardigheid en Joodse cultuurgeschiedenis, waarbij gekozen wordt voor een brede, vergelijkende, internationale cultuurhistorische aanpak. Hiermee is de balans van het profiel verschoven van een voornamelijk traditioneel taal- en letterkundeperspectief naar een meer Jewish Studies perspectief, hetgeen volgens het panel de opleiding binnen Nederland een unieke positie geeft. Deze verschuiving past bovendien goed bij de internationale ontwikkelingen binnen het veld en daarnaast maakt de opleiding hiermee uitstekend gebruik van haar potentieel. Het panel vindt het profiel relevant en overtuigend. Het meent wel dat een scherpere, eenduidiger formulering en uitwerking nog verder zouden kunnen bijdragen aan de versterking van het profiel en de zichtbaarheid en aantrekkelijkheid ervan. Dit zou tevens kunnen bijdragen aan het steviger in de markt zetten van de opleiding.

Ook over de beoogde leerresultaten (eindtermen) is het panel tevreden. De beoogde leerresultaten voldoen aan de facultaire vereisten en reflecteren op adequate wijze het niveau en de oriëntatie van een wetenschappelijke bacheloropleiding. De beoogde leerresultaten van de afstudeerrichting Joodse Studies en Hebreeuws vormen een duidelijke afspiegeling van het profiel van de opleiding en zijn goed afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en de internationale eisen. De beoogde leerresultaten van de afstudeerrichting Middle Eastern Studies weerspiegelen adequaat de specifieke doelstellingen van deze major. Zij zijn overtuigend interdisciplinair georiënteerd en eveneens in lijn met de verwachtingen van het relevante beroepenveld, het vakgebied en de internationale eisen.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel heeft grote waardering voor de onderwijsleeromgeving van de opleiding. Het programma (van beide majoren) vertoont een mooie opbouw en inhoudelijke samenhang en de inhoud ervan dekt de beoogde leerresultaten adequaat af. De inhoud is op sommige punten bovendien bijzonder up-to-date. De onderzoeksintensieve benadering en expliciete aandacht voor wetenschapsfilosofie passen goed bij een academisch georiënteerde bacheloropleiding. Het panel vindt het daarbij positief dat er tevens voldoende aandacht is voor arbeidsmarktorientatie. Ook over de gehanteerde interactieve onderwijsmethode en het daarbij passende, gevarieerde palet aan werkvormen is het panel tevreden. In dit verband prijst het panel de opleiding voor de wijze waarop zij haar inbedding in de Amsterdams-Joodse religieuze en culturele infrastructuur aanwendt ter verrijking van het onderwijs. Studenten worden daarnaast intensief en adequaat begeleid bij de studie en tijdens het scriptieproces door een zeer enthousiast team van goed gekwalificeerde docenten met een rijk (internationaal) netwerk. Het panel is onder de indruk van de veerkracht, inventiviteit, creativiteit en daadkracht die het docententeam opbrengt om met relatief beperkte en afnemende middelen een mooi en volwaardig programma te creëren. Tegelijkertijd wil het panel wel haar zorg uitspreken over de robuustheid van de opleiding. Het panel meent dat de kritische grens bij het vinden van creatieve oplossingen voor afnemende middelen langzamerhand in zicht komt.

Alles overziend, is het panel van oordeel dat de opleiding haar studenten (bij beide majoren) een uitstekende onderwijsleeromgeving biedt die hen in staat stelt om de beoogde leerresultaten te behalen.

Standaard 3: Toetsing

Het panel concludeert dat de opleiding de toetsing conform de degelijke facultaire richtlijnen, zoals vastgelegd in het Facultaire Kader Toetsbeleid, organiseert en vormgeeft. De toetsdossiers bevatten de juiste handvatten voor een goede kwaliteitsbewaking van de toetsen. Om te kunnen fungeren als adequaat borgingsinstrument, zou het toetsplan van de opleiding volgens het panel echter nog verder uitgewerkt moeten worden.

Het panel is van oordeel dat de toetsen valide, betrouwbaar, transparant en voldoende gevarieerd zijn en de beoogde leerresultaten van de opleiding (van beide majoren) adequaat afdekken. Tevens is er een mooie balans tussen formatieve en summatieve toetsing. De studenten zijn bovendien tevreden over de toetsing en zijn blij met de feedback die zij van docenten ontvangen.

Ook over de toetsing in de eindfase (scriptie) is het panel tevreden. Hierbij ziet het panel nog wel ontwikkelingsmogelijkheden, met name als het gaat om het borgen van de onafhankelijkheid van de tweede beoordelaar gezien de relatief beperkte omvang van de opleiding, en ten aanzien van de procedure rondom de beoordeling. Het panel beveelt de opleiding in dit verband aan naast het afzonderlijke formulier waarop elke beoordelaar zijn onafhankelijke oordeel dient te geven, ook gebruik te maken van een derde formulier voor het vastleggen van het eindoordeel. Op dit derde formulier zou tevens vermeld dienen te worden hoe het eindoordeel tot stand is gekomen.

De examencommissie van het College of Humanities (CoH) is verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de toetsing binnen de bacheloropleiding Hebreeuwse taal en cultuur. De commissie beschikt over een proactieve instelling en de nodige ambities ten aanzien van haar borgingsverantwoordelijkheden. Aan de hand van een aantal gerichte borgingsactiviteiten, die noodgedwongen langs tamelijk globale lijnen plaatsvinden, en daarnaast via generieke maatregelen met een breedtewerking, borgt de CoH-examencommissie de kwaliteit van de toetsing in belangrijke mate. Wel deelt het panel de mening van de CoH-examencommissie dat een actieve, stelselmatige en systematische evaluatie van de toetskwaliteit van de vakken (anders dan de scriptie) de borging van de toetskwaliteit binnen de opleiding nog verder zou kunnen versterken. Daarbij is uiteraard een belangrijke voorwaarde dat de CoH-examencommissie beschikt over de daarvoor benodigde tijd en middelen.

Het panel heeft de positieve aspecten van de opleiding op deze standaard afgewogen tegen de aspecten waarop nog verbetering mogelijk is. Daarbij komt het panel tot de conclusie dat de positieve aspecten het zwaarst wegen. Doorslaggevend hierbij zijn de goede kwaliteit van de toetsing (inclusief de scriptie), de adequate dekking door de toetsen van de beoogde leerresultaten en de proactieve instelling van de CoH-examencommissie.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Op basis van een selectie van recent voltooide scripties en de gesprekken met alumni stelt het panel vast dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De scripties bestrijken een groot deel van het brede vakgebied en laten een passend niveau zien. Afgestudeerden kijken met tevredenheid op de opleiding terug en stromen veelal door naar een aanpalende (research)masteropleiding, waarbij de overstap zonder problemen verloopt.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Hebreeuwse taal en cultuur

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

De voorzitter van het panel, prof. dr. Peter Van Nuffelen, en de secretaris, drs. Mariëlle Klerks, verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 16 maart 2020

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel en visie

De bacheloropleiding Hebreeuwse taal en cultuur beoogt studenten op te leiden tot hebraïst en deskundige op het gebied van Joodse Studies. De Universiteit van Amsterdam (UvA) heeft haar bacheloropleidingen moderne vreemde talen de afgelopen jaren samengebracht onder de noemer 'regiostudies' in het cluster Taal-, Cultuur- en Regiostudies (TCR). Sinds studiejaar 2016/2017 maakt ook de opleiding Hebreeuwse taal en cultuur onderdeel uit van de nieuwe TCR-structuur. Uit de zelfevaluatie en de verschillende gesprekken tijdens het bezoek heeft het panel vernomen dat de focus van de opleiding met de transformatie tot regiostudie in 2016/2017 enigszins is gewijzigd. De wortels van de opleiding liggen in de Duitse *Judaistik* en nog steeds vormen Hebreeuwse taalvaardigheid en Joodse cultuurgeschiedenis de twee zwaartepunten binnen de opleiding. Echter, het traditionele taal- en letterkundeperspectief heeft deels plaats gemaakt voor een bredere, internationale cultuurhistorische aanpak. Hierbij heeft de klassieke verwevenheid van taalbeheersing, filologische vaardigheden en bronnenanalyse een weliswaar kleinere, maar nog steeds duidelijk omschreven plaats.

De samenwerking met andere opleidingen binnen de TCR-structuur heeft ertoe geleid dat er aandacht is voor een meer fenomenologische en vergelijkende benadering met theoretische reflectie en TCR-brede aandacht voor academische vaardigheden. De opleiding zet zodoende in op een combinatie van disciplinaire en interdisciplinaire scholing en vorming, waarbij zij aansluit bij internationale standaarden voor Jewish Studies. De opleiding beschrijft zichzelf hierbij als 'fase 1 in de opleiding tot professional in Jewish Studies': afgestudeerden beschikken over goede kennis van de culturele en intellectuele geschiedenis van het jodendom vanaf de late oudheid tot op heden, beheersen daarnaast het Hebreeuws op het niveau B1/B2 (afhankelijk van de specifieke vaardigheid) van het *Common European Framework of Reference* (CEFR) en zijn vertrouwd met oudere taalfasen en zijn in staat gebruik te maken van Hebreeuwse geschreven of gesproken bronnen bij de analyse van historische en contemporaine vraagstukken en het beantwoorden van onderzoeksvragen.

De opleiding beoogt de basis te leggen voor verschillende uitstroomprofielen op masterniveau, waarbij voor wat betreft het beroepsperspectief in eerste instantie gedacht kan worden aan functies binnen het internationale academische werkveld, erfgoed- en collectiebeheer en, in mindere mate, educatie, journalistiek en bestuur en beleid.

Het panel stelt vast dat de opleiding een unieke positie binnen Nederland heeft, doordat zij de enige opleiding is die volledig inzet op een geïntegreerd Jewish Studies profiel. Zij ontwikkelt zich daarmee in de richting van de thematische Jewish Studies Programmes, zoals die in de Angelsaksische wereld worden aangeboden. Zij onderscheidt zich echter doordat het minderhedenstudies-ethos dat kenmerkend is voor Amerikaanse Jewish Studies-programma's in de opleiding ontbreekt. Andere opleidingen waaraan de opleiding haar profiel spiegelt zijn het Seminar für Judaistik van de Goethe-Universität Frankfurt en de bacheloropleiding Hebrew and Jewish Studies van het University College London.

Het panel complimenteert de opleiding met haar (deels herziene) profiel. Het panel vindt het profiel relevant en overtuigend. Het panel is van mening dat de verschuiving van de balans binnen de opleiding richting Jewish Studies goed past bij de internationale ontwikkelingen binnen het veld. Bovendien maakt de opleiding met deze verschuiving uitstekend gebruik van haar potentieel. De goede toegang tot de rijke Amsterdams-Joodse religieuze en culturele infrastructuur en de prominente Judaïca-collecties, en de internationale oriëntatie van de staf bieden de opleiding immers uitgelezen kansen zich in deze richting verder te ontwikkelen, zo stelt het panel vast. Wel meent het panel dat de opleiding nog zou kunnen profiteren van een scherpere en eenduidiger formulering en uitwerking van het profiel en het daarmee sterker in de markt zetten van de opleiding. Het panel denkt hierbij dan onder meer aan een goede presentatie van de opleiding op de website. In dit verband oordeelt het panel tevens positief ten aanzien van de voorgenomen naamswijziging van de opleiding in 'Hebreeuws en Joodse studies'.

De TCR-opleidingen bieden in beginsel zowel een regiomajor met een breder historisch, politiek en cultureel profiel als een major in taal & cultuur. Sinds 2016 biedt de opleiding haar studenten na de propedeuse Hebreeuws, twee vervolgtrajecten: de taal & cultuur-major Joodse studies en Hebreeuws, of de interdisciplinaire regiomajor Middle Eastern Studies (MES). Deze major MES biedt zij in samenwerking met de bacheloropleiding Arabische taal en cultuur aan. Studenten die hiervoor kiezen, beheersen na afstuderen de Hebreeuwse taal op het niveau A2 van het CEFR en beschikken over gedegen kennis van Joodse Studies op inleidingsniveau. Binnen de major MES worden zij vervolgens opgeleid tot Midden-Oostdeskundige met een bredere oriëntatie. De alumnus van deze major beschikt over gevorderde kennis van de politieke, religieuze en maatschappelijke problematiek in de regio van het Midden-Oosten en is in staat hiernaar op interdisciplinaire wijze onderzoek te doen. Bovendien is de afgestudeerde geoefend in groepswork en in staat te functioneren in een Engelstalige academische omgeving.

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten van de opleiding (eindtermen, zie Bijlage 1) zijn vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregeling (OER) 2018-2019. Het panel stelt vast dat de beoogde leerresultaten conform het beleid van de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam (UvA) zoals verwoord in het Facultair rapport onderwijsvisitaties (2018-2019), bestaan uit a) één set eindtermen die gelden voor alle bacheloropleidingen en betrekking hebben op het academische denken en werkniveau, aangevuld met b) een set opleidingsspecifieke eindtermen. De set met opleidingsspecifieke eindtermen is onderverdeeld in eindtermen voor de afstudeerrichting Joodse Studies en Hebreeuws en eindtermen voor de interdisciplinaire afstudeerrichting Middle Eastern Studies. Door de wijziging in de focus van het profiel, zijn met ingang van studiejaar 2016-2017 de eindtermen taalvaardigheid voor de afstudeerrichting Joodse Studies en Hebreeuws enigszins naar beneden toe bijgesteld. Het betreft uitsluitend het beoogde niveau voor luistervaardigheid dat is gewijzigd van niveau B1 in niveau B2 van het *Common European Framework of Reference* (CEFR). Het beoogde niveau voor spreken, schrijven (B1) en lezen (B2) is gelijk gebleven. Ook overigens vormen de eindtermen van deze afstudeerrichting een continuering van de beoogde leerresultaten van vóór 2016-2017.

Het panel heeft de beoogde leerresultaten bestudeerd en is hierover tevreden. De beoogde leerresultaten van beide afstudeerrichtingen zijn naar het oordeel van het panel in lijn met de Dublin descriptoren en qua niveau en oriëntatie adequaat voor een wetenschappelijke bacheloropleiding. De beoogde leerresultaten van de afstudeerrichting Joodse Studies en Hebreeuws vormen een duidelijke reflectie van het profiel van de opleiding. Zij zijn goed afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en de internationale eisen. De beoogde leerresultaten van de afstudeerrichting Middle Eastern Studies weerspiegelen adequaat de specifieke doelstellingen van deze major en zijn overtuigend interdisciplinair georiënteerd. Ook voor de afstudeerrichting Middle Eastern Studies geldt dat de beoogde leerresultaten in lijn zijn met de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en de internationale eisen.

Overwegingen

Het recentelijk deels herziene profiel van de opleiding is gecentreerd rond Hebreeuwse taalvaardigheid en Joodse cultuurgeschiedenis, waarbij gekozen wordt voor een brede, vergelijkende, internationale cultuurhistorische aanpak. Hiermee is de balans van het profiel verschoven van een voornamelijk traditioneel taal- en letterkundeperspectief naar een meer Jewish Studies perspectief, hetgeen de opleiding binnen Nederland een unieke positie geeft. Deze verschuiving past bovendien goed bij de internationale ontwikkelingen binnen het veld en daarnaast maakt de opleiding hiermee uitstekend gebruik van haar potentieel. Het panel vindt het profiel relevant en overtuigend. Het meent wel dat een scherpere, eenduidiger formulering en uitwerking nog verder zouden kunnen bijdragen aan de versterking van het profiel en de zichtbaarheid en aantrekkelijkheid ervan. Dit zou tevens kunnen bijdragen aan het steviger in de markt zetten van de opleiding.

Ook over de beoogde leerresultaten (eindtermen) is het panel tevreden. De beoogde leerresultaten voldoen aan de facultaire vereisten en reflecteren op adequate wijze het niveau en de oriëntatie van een wetenschappelijke bacheloropleiding. De beoogde leerresultaten van de afstudeerrichting Joodse Studies en Hebreeuws vormen een duidelijke afspiegeling van het profiel van de opleiding en zijn goed afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en de internationale eisen. De beoogde leerresultaten van de afstudeerrichting Middle Eastern Studies weerspiegelen adequaat de specifieke doelstellingen van deze major. Zij zijn overtuigend interdisciplinair georiënteerd en eveneens in lijn met de verwachtingen van het relevante beroepenveld, het vakgebied en de internationale eisen.

Conclusie

Bacheloropleiding Hebreeuwse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Programma: opzet

De voltijdvariant van de opleiding beslaat drie studiejaren van elk 60 EC en bestaat uit de volgende vaste onderdelen: propedeuse (60 EC), major (72 EC), minor (30 EC), wetenschapsfilosofie (6 EC) en de bachelorscriptie (12 EC). De opzet van het programma kenmerkt zich door een geleidelijke opbouw. De gemeenschappelijke propedeuse legt de basis en staat in het teken van kennismaking, inleiding en het leggen van een basis voor wat betreft de taalverwerving, Joodse geschiedenis en cultuur en kennis van de regio. Aan het einde van dat jaar maken studenten een keuze voor ofwel de major Joodse Studies en Hebreeuws, ofwel de interdisciplinaire major Middle Eastern Studies (MES). In het eerste geval vervolgen zij de studie met jaar twee dat is gericht op verdere training, verdieping en verfijning. Het derde studiejaar staat tenslotte in het teken van consolidatie, abstractie en kritische toepassing. Studenten die voor de major MES kiezen, krijgen na de propedeuse daarentegen geen vakken meer op het gebied van Hebreeuwse taalverwerving. In deze major ligt vanaf studiejaar twee de nadruk op het ontwikkelen van bredere thematische kennis en analytische vermogens als Midden-Oostdeskundige. Studenten van beide majoren volgen in het derde studiejaar een keuzetraject binnen de minorruimte gericht op verbreding of verdieping en sluiten de opleiding vervolgens af met een scriptie.

In Bijlage 2 is een schematisch overzicht van het programma van de opleiding voor de major Joodse Studies en Hebreeuws opgenomen. Het jaar kent twee semesters die elk zijn onderverdeeld in twee blokken van acht weken (elk 12 EC) en een derde blok van vier weken (6 EC).

Voor de deeltijdvariant van de opleiding geldt dat studenten in overleg met de studieadviseur en/of tutor een eigen studieprogramma op maat samenstellen van 30-42 EC per jaar.

Programma: inhoud en samenhang

Het panel heeft zich op grond van de vakbeschrijvingen in de studiegids en studiehandleidingen, de leerdoelen, de gehanteerde literatuur en de gesprekken tijdens het bezoek een beeld van de inhoud van het programma gevormd. Het panel stelt vast dat aan de hand van vijf duidelijk gestructureerde en samenhangende leerlijnen de verschillende componenten van de studie door het programma heen systematisch aan de orde komen. De inhoudelijke kern van het programma van beide opleidingstrajecten (majoren) is ondergebracht in de leerlijnen Hebreeuwse taalvaardigheid, Hebreeuwse/Arabische (MES) literatuur en Joodse geschiedenis/Arabische cultuur en geschiedenis (MES). Daarnaast delen de beide trajecten de leerlijnen Wetenschapsfilosofie en Academische vaardigheden, die slechts op onderdelen verschillen voor de beide majoren. Hieronder wordt eerst de traject-specifieke invulling van de eerste drie leerlijnen besproken, waarna vervolgens de invulling van de twee gedeelde leerlijnen wordt beschreven.

De invulling van de traject-specifieke leerlijnen binnen de propedeuse Hebreeuwse taal en cultuur & major Joodse Studies en Hebreeuws is als volgt:

1. Leerlijn Hebreeuwse taalvaardigheid

Binnen deze leerlijn valt het lees-, luister-, spreek- en schrijfvaardigheidsonderwijs van het modern Hebreeuws, alsmede de beheersing en grammaticale kennis van oudere taalfasen (en op verzoek Aramees). De leerlijn beslaat in totaal 48 EC en wordt gevormd door onderling met elkaar samenhangende en gedeeltelijk op elkaar voortbouwende modules (bijv. 'Taalvaardigheid 1-4'). Daarnaast wordt in een aantal modules uit de leerlijn Hebreeuwse literatuur, voortbouwend op kennis van de moderne taalvariant, ook aandacht besteed aan het Bijbels Hebreeuws en rabbijns Hebreeuws. Hierdoor ontstaat volgens het panel een mooie samenhang tussen de beide leerlijnen. De taalvaardigheidsleerlijn start in het eerste jaar en loopt door tot in het tweede jaar. Aan het eind van de leerlijn hebben studenten een taal beheersingsniveau bereikt dat overeenkomt met het niveau B1 (spreken en schrijven) en B2 (lezen en luisteren) van het *Common European Framework of reference* (CEFR).

Het panel heeft tijdens het bezoek met docenten en studenten verder gesproken over het onderdeel 'Bischoffsheim Winterulpan' en leeslijst uit de taalvaardigheidsleerlijn. Het betreft een extern gefinancierde module die ook open staat voor derden en wordt gegeven door een door de staf gescreende Israëliëse PhD-student. Vier weken lang krijgen studenten vier ochtenden per week intensief onderwijs in een combinatie van lees-, schrijf-, luister-, en spreekvaardigheid. De studenten gaven tijdens het bezoek aan heel enthousiast te zijn over de 'ulpan'. Zij vertelden het panel dat de verschillende taalvaardigheden op interactieve en veelzijdige wijze worden gestimuleerd (o.a. ook door culturele bijdragen of muziek). Studenten ervaren de 'ulpan' weliswaar als intensief en met name de eerste dagen als pittig, maar door de volledige onderdompeling in het Hebreeuws merken zij dat hun taalvaardigheidsniveau in korte tijd sterk toenam. De docenten vertelden het panel dat de subsidie in februari 2019 door de Bischoffsheim Stichting weer voor drie jaar is gegarandeerd en is aangevuld met een bijdrage van de Stichting Vrienden van het Juda Palache Instituut. Het panel complimenteert de opleiding met dit mooie initiatief. Het panel meent dat de invoering van de 'ulpan' een uitstekende zaak is en van groot belang voor de verbetering van de taalvaardigheid van studenten. De positionering binnen het programma – in de winter van het tweede jaar – is volgens het panel bovendien zeer goed gekozen.

2. Leerlijn Hebreeuwse literatuur

Deze leerlijn omvat 54 EC en heeft tot doel studenten vertrouwd te maken met de Hebreeuwse literatuur van de Hebreeuwse Bijbel tot heden. In het eerste jaar wordt met het vak In den beginne: Bijbels Hebreeuws een basis gelegd, waarna studenten in jaar twee en drie wordt geleerd om proza en poëzie uit verschillende perioden te interpreteren en analyseren. Dit doen zij aan de hand van kritische methoden en literaire theorieën. Het accent ligt bij deze leerlijn op historische duiding en

contextualisering. Vanuit verschillende invalshoeken wordt de dynamiek belicht van de Hebreeuwse literatuur als Joodse literatuur, waarbij tevens aandacht besteed wordt aan de rol van het Jodendom als pluriforme diasporische minderheidscultuur in relatie tot de maatschappelijke context.

3. Leerlijn Joodse geschiedenis

Deze leerlijn richt zich op de Joodse geschiedenis en daarbinnen met name op cultuurgeschiedenis en Joods denken. Aan de leerlijn wordt in vrijwel alle modules aandacht besteed, maar verdeeld over de studiejaren is de leerlijn tevens expliciet in een aantal modules belegd (in totaal 36 EC). De eerstejaars modules (bijv. 'Inleiding Jodendom van Mozes tot Spinoza') vormen daarbij een eerste oriëntatie op de Joodse geschiedenis van oudheid tot heden in de vorm van een *grand narrative*. Drie Engelstalige tweedejaars modules die in samenwerking met de opleiding Arabische taal en cultuur zijn ontwikkeld, zoomen vervolgens in op de verhouding tussen religie en politiek. In vergelijkend perspectief worden hierbij de Joodse theopolitiek, de wet, en 'het mensbeeld' behandeld. Doordat deze modules hedendaagse problematiek duiden vanuit hun historische ontwikkeling vormen deze modules een mooie samenhang met de narratieve basis die in jaar 1 is gelegd. Tevens zetten deze modules in op het leren werken met verschillende academische methoden, waardoor samenhang ontstaat met de leerlijnen Wetenschapsfilosofie en Academische vaardigheden. De derdejaars module 'Culture and Catastrophe' vormt het sluitstuk van de leerlijn Joodse geschiedenis en focust op de vraag naar de plaats en rol van cultuur in de verhouding tussen Joden en niet-Joden in het Duitse taalgebied sinds 1780.

De invulling van de traject-specifieke leerlijnen binnen de propedeuse Hebreeuwse taal en cultuur & major Middle Eastern Studies is als volgt:

1. Leerlijn Hebreeuwse taalvaardigheid

Aangezien deze leerlijn start in de gemeenschappelijke propedeuse van de opleiding, ziet deze leerlijn er in het traject MES hetzelfde uit als het eerste deel van deze leerlijn binnen het traject Joodse studies en Hebreeuws. De leerlijn beslaat binnen het traject MES in totaal 24 EC en wordt gevormd door de op elkaar voortbouwende modules 'Taalvaardigheid 1-4'. Studenten bouwen binnen het traject MES hun Hebreeuwse taalvaardigheid op tot het basisniveau van A2 CEFR, waarna het taalverwervingsonderwijs wordt afgerond.

2. Leerlijn Hebreeuwse/Arabische literatuur

In jaar 1 wordt een Hebreeuwse basis gelegd die studenten MES delen met de studenten van het traject Joodse studies en Hebreeuws. Vanaf jaar twee richten studenten MES zich op de Arabische literatuur. Hiermee wordt gestart met de opleidingsoverschrijdende module 'Literatures of the modern Middle East' en de module 'Modern Arabisch literair discours' (leeslijst). Daarna wordt de leerlijn in jaar drie nog beperkt voortgezet met de module 'Bible & Quran' (zie onder leerlijn Arabische cultuur en geschiedenis). Studenten doen binnen het traject MES kennis van Arabische literatuur op basisniveau op.

3. Leerlijn Joodse geschiedenis/Arabische cultuur en geschiedenis

Studenten MES starten met de leerlijn Joodse geschiedenis, die studenten in de propedeuse een eerste oriëntatie biedt op de Joodse geschiedenis van oudheid tot heden in de vorm van een *grand narrative*. Tevens volgen studenten de opleidingsoverschrijdende module 'Cultuur en maatschappij van het moderne Midden-Oosten'. Vanaf het tweede jaar volgen studenten binnen de major MES de leerlijn Arabische cultuur en geschiedenis. Deze leerlijn vormt het eigenlijke hart van het traject MES. De leerlijn leidt op tot een gevorderd kennisniveau. Binnen de leerlijn worden verschillende discipline perspectieven samengebracht, waardoor een nadrukkelijke interdisciplinaire oriëntatie ontstaat. De leerlijn richt zich op relevante thematieken binnen het moderne Midden-Oosten en op de islam. Na de eerstejaars module 'Cultuur en maatschappij van het moderne Midden-Oosten' verdiepen studenten vanaf jaar twee hun kennis van de moderne geschiedenis van het Midden-Oosten en de politieke en economische krachten daarbinnen. Verder volgen zij een module over de politieke islam, twee modules die inzoomen op de verhouding tussen religie (Joodse en islamitische), de politiek en de wet, en een module over islamitische kunst en architectuur van de late oudheid tot

heden. Studenten trainen in dit tweede jaar bovendien hun samenwerkingsvaardigheden binnen een onderzoeksproject dat zij in teamverband dienen uit te voeren. Het panel vernam tijdens het bezoek van de studenten dat bij dit project vaak een koppeling gemaakt wordt met de arbeidsmarkt. Zo voltooiden studenten bijvoorbeeld een project dat uitmondde in een beleidsvoorstel voor een overheid met betrekking tot radicalisering in Zwitserland. Het panel waardeert het dat op een dergelijke organische manier een relatie met de relevante beroepspraktijk wordt gelegd. In studiejaar 3 wordt de leerlijn voortgezet met een opleidingsoverstijgende module over de geschiedenis van de regio van de Middellandse zee en de verhoudingen van deze regio met Europa. Verder vergaren studenten kennis over en reflecteren zij kritisch op de culturele, maatschappelijke en literaire doorwerking van zowel de bijbel als de koran en de relatie tussen beide ('Bible & Quran'). De module 'Middle East Seminar', tenslotte, voert studenten in in actuele wetenschappelijke discussies binnen Midden-Oostenstudies en traint de onderzoeksvaardigheden verder. Doel is dat studenten via meerdere kleinere onderzoeken een onderzoeksagenda ontwikkelen op een bepaald onderwerp die als basis voor de scriptie kan dienen.

Afgezien van bovenstaande drie leerlijnen die traject-specifiek zijn ingevuld, bestaat de opleiding nog uit de twee leerlijnen Wetenschapsfilosofie en Academische vaardigheden, die voor de beide trajecten grotendeels gelijk zijn:

4. Leerlijn Wetenschapsfilosofie

Deze leerlijn bestaat uit vier modules waarvan er drie TCR-breed worden aangeboden. De leerlijn biedt inzicht in de historische ontwikkeling van opvattingen en methodes in de wetenschap en in het bijzonder van de geesteswetenschappen. Studenten worden daarnaast vertrouwd gemaakt met methoden en begrippen uit de regiostudies, waarbij tevens aandacht wordt besteed aan kritische reflectie op eigen ideeën en overtuigingen en aan het in een breder geesteswetenschappelijk kader plaatsen van eigen leergang en onderzoek. De leerlijn loopt tot tevredenheid van het panel door alle jaren van de opleiding heen. Binnen het traject Joodse studies en Hebreeuws integreert de derdejaars module 'Rede en religie' de leerlijn in het Joods filosofische discours van middeleeuwen en moderne tijd. De leerlijn wordt afgerond met de bachelorscriptie bij Joodse studies en Hebreeuws en met het 'Middle Eastern Studies: Seminar' bij MES. Het panel is positief over de expliciete aandacht in het programma voor wetenschapsfilosofie en vindt dat de opleiding met de invoering van deze leerlijn het advies vanuit de vorige visitatie om wetenschapsfilosofie beter in het curriculum te integreren adequaat heeft opgepakt.

5. Academische vaardigheden.

De opleiding volgt voor haar onderwijs in academische vaardigheden het facultaire Kader academische vaardigheden College of Humanities. Conform het bepaalde in dit kader wordt aan de opbouw van academische vaardigheden als onderzoek, schrijven, attitude, analytische methoden en technieken in specifieke modules expliciet aandacht besteed (in de regio-specifieke werkgroepen van de TCR-brede modules, bijv. 'De wereld van de mens') en op een meer geïntegreerde wijze bij de andere modules binnen beide trajecten van de opleiding via het trainen van deze kennis en vaardigheden in opdrachten of papers. Hierbij is sprake van een graduele toename in zelfstandigheid en complexiteit, waardoor studenten worden voorbereid op de afstudeerscriptie. Het panel is tevreden over de duidelijke aandacht die binnen het programma wordt besteed aan de opbouw van academische vaardigheden.

Door de inbedding in de nieuwe TCR-structuur worden verschillende regio- of opleidingsoverstijgende modules voor verschillende TCR-opleidingen (waaronder de opleiding Hebreeuwse taal en cultuur) gezamenlijk aangeboden, zo stelt het panel vast (bijv. 'De wereld van de mens: inleiding in de geesteswetenschappen' of 'Cultuur & Maatschappij van het Moderne Midden-Oosten'). Tijdens het bezoek heeft het panel bij de studenten geïnformeerd hoe een en ander feitelijk in de praktijk uitpakt en hoe hun ervaringen zijn op dit punt. Studenten gaven aan het gedeelde onderwijs als positief te ervaren. Zij vinden het interessant om niet alleen op hun eigen specifieke vakgebied bezig te zijn, maar ook iets mee te krijgen van de bredere context. Daarnaast vertelden de studenten het panel dat er binnen de regio- of opleidingsoverstijgende modules vaak een heel mooie mix gerealiseerd

wordt van enerzijds een algemeen, generiek deel en anderzijds een regio- of opleidings specifiek deel. Hoorcolleges zijn bijvoorbeeld generiek, maar vaak worden werkgroepen regio- of opleidings specifiek ingevuld, of kan een student er via de keuze van onderwerpen voor bijvoorbeeld papers voor kiezen om in de bredere context te blijven, of juist vakspecifiek de diepte in te gaan. Het panel vindt dat de opleiding creatief omgaat met de inkadering binnen de TCR-structuur. Door bij de regio- en opleidingsoverstijgende vakken het generieke deel van het onderwijs aan te vullen met vakspecifieke inhoud ontstaat volgens het panel een mooi samenhangend geheel, waardoor deze modules daadwerkelijk een goed passend, integraal onderdeel vormen van het gehele programma. Dat studenten daarnaast de mogelijkheid wordt geboden om bij de keuze van bijvoorbeeld onderwerpen voor papers in de bredere context te blijven of zich juist meer vakspecifiek te concentreren, getuigt van een student-gerichte aanpak.

In het derde studiejaar volgen studenten (van beide trajecten) een minor. Zij kunnen hierbij kiezen uit ongeveer 70 verschillende minoren. Ook kunnen studenten ervoor kiezen om 12 EC van de minorruimte in te vullen met een stage.

De afstudeerscriptie (Joodse studies en Hebreeuws) of het *research project* (MES) vormt het sluitstuk van de opleiding. De inhoudelijke en procedurele eisen waaraan de scriptie dient te voldoen, zijn helder vastgelegd in het scriptiereglement. Van studenten Joodse studies en Hebreeuws wordt verwacht dat zij zelfstandig een beperkt onderzoeksproject opzetten en uitvoeren en hierover, met inachtneming van de gangbare academische conventies, systematisch rapporteren. De scriptie dient altijd gebaseerd te zijn op Hebreeuws bronnenmateriaal, maar kan (cultuur-)historisch, taalkundig of letterkundig van aard zijn. Van studenten MES wordt hetzelfde verwacht, met dien verstande dat hun onderzoek dient te passen binnen het vakgebied Midden-Oostenstudies en dat zij geen Hebreeuws bronnenmateriaal hoeven te gebruiken. Het is de bedoeling dat studenten MES voor hun *research project* voortbouwen op de onderzoeksagenda die zij in de eerdere module 'Middle Eastern studies: Seminar' hebben ontwikkeld.

Het panel is van mening dat het traject van de major Joodse Studies en Hebreeuws een goede inleiding biedt in Hebreeuws en Jewish Studies en studenten opleidt tot judaïst. Het panel waardeert de brede inkadering door de integratie met vakken van Arabische taal en cultuur, waarmee het accent van dit traject enigszins verschuift van de traditionele historische Europa-centrische benadering naar een meer eigentijdse Midden-Oosten benadering. Studenten zijn daarbij zeer te spreken over de goede balans binnen het programma tussen enerzijds Hebreeuwse taalverwerving en anderzijds de modules over Israël, het Jodendom en in bredere zin de regio van het Midden-Oosten.

Ten tijde van de visitatie was de opleiding bezig het programma van het traject Joodse studies en Hebreeuws op punten opnieuw kritisch onder de loep te nemen in verband met kostenbesparingen. Het panel heeft vernomen dat de opleiding in gesprek is met de Ben Gurion Universiteit over samenwerking met betrekking tot de invulling van specifiek Hebreeuws georiënteerde modules om de toekomstige uitval van twee modules uit de taalvaardigheidsleerlijn te kunnen opvangen. Daarnaast probeert de opleiding deze uitval ook op te vangen door accentverschuivingen bij andere modules en het ontwikkelen van *blended-learning* materiaal waarvoor zij reeds een subsidie heeft weten binnen te halen. Tevens is de opleiding bezig de fundamenten te leggen voor een internationale uitwisseling in het tweede semester van het tweede studiejaar. Ten behoeve van de leerlijn Joodse geschiedenis is hiertoe al een Erasmus-uitwisselingsverdrag opgesteld met de Charles Universiteit Praag. De contouren van de plannen zien er volgens het panel goed uit.

Het traject van de major Middle Eastern Studies biedt volgens het panel een mooi samengesteld en interessant geheel van thematisch ingestoken modules, waarbij studenten grondige kennis van de politieke, religieuze en maatschappelijke aspecten van het Midden-Oosten vergaren en daarbij een interdisciplinair perspectief ontwikkelen. Tevens bouwen studenten basale kennis van het Arabisch op.

Het panel stelt vast dat de programma's van beide majoren inhoudelijk up-to-date zijn en de beoogde leerresultaten afdekken.

Het panel heeft uit de zelfevaluatie opgemaakt dat het taal- en tekstgerichte kernprogramma van het traject 'propedeuse Hebreeuwse taal en cultuur & major Joodse Studies en Hebreeuws' thans wordt aangeboden in het Nederlands. De gedeelde TCR-modulen worden echter aangeboden in het Engels om zo een grotere en bredere instroom te genereren. Het panel heeft begrip voor deze keuze. Het panel vindt het bovendien het overwegen waard om ook het overige onderwijs in het Engels aan te bieden en zo de opleiding toegankelijk te maken voor een grotere groep studenten. Een dergelijke keuze zou volgens het panel in lijn zijn met de internationale aard van het vakgebied Jewish Studies. Een en ander zou bij de taalverwervingsmodulen uiteraard met de nodige zorgvuldigheid moeten gebeuren. Binnen het traject 'propedeuse Hebreeuwse taal en cultuur & major Middle Eastern Studies' wordt reeds een substantieel deel van het onderwijs in het Engels aangeboden. Aangezien het de ambitie van de opleiding is om binnen dit traject studenten zodanig op te leiden dat zij kunnen functioneren in een Engelstalige academische omgeving en gezien de internationaal georiënteerde aard van het vakgebied, vindt het panel deze keuze passend.

Oriëntatie

Het onderwijs van de opleiding is voor de beide majors/afstudeerrichtingen overtuigend academisch georiënteerd. Hiervan getuigt niet alleen de aandacht binnen het programma voor wetenschapsfilosofie, maar ook de keuze voor onderzoeksintensief onderwijs. Onderzoek wordt op verschillende manieren in het onderwijs geïntegreerd. Zo maken docenten bij het geven van onderwijs gebruik van de resultaten van (eigen) onderzoek. Daarnaast dragen ook de ruime aandacht voor de opbouw van academische vaardigheden en de training die studenten krijgen in het zelf doen van onderzoek in de vorm van papers en de scriptie bij aan de onderzoeksintensieve aard van het onderwijs.

Tot grote tevredenheid van het panel bestaat er naast deze academische oriëntatie voldoende aandacht voor oriëntatie op de beroepsloopbaan, bijvoorbeeld binnen de studiebegeleiding (zie Begeleiding) en door het stimuleren van het lopen van een stage. Hierbij zijn de goede inbedding in de Amsterdams-Joodse infrastructuur en het goede netwerk van de docenten van grote waarde.

Onderwijsmethode en werkvormen

Voor beide majoren hanteert de opleiding, naast de onderzoeksintensieve benadering, tevens een sterk interactieve benadering met veel ruimte voor vragen en onderlinge uitwisseling. Dit geldt ook voor de TCR-brede modulen, waarbij deze insteek met name vorm krijgt binnen de werkgroepen. Voor de taalverwerving geldt dat is gekozen voor de communicatieve methode, waarbij grammatica primair in het kader van mondelinge en schriftelijke communicatie wordt onderwezen. De werkvormen zijn gevarieerd en passen goed bij de gekozen benaderingen. Voorbeelden van gehanteerde werkvormen zijn taalverwervingspractica, discussiegroepen, seminars, *reading classes*, participatie in onderzoek van de faculteit of *preliminary reflection*, waarbij studenten hun ideeën, visie en perspectieven op zaken aan het begin van een module vergelijken met die na afronding van de module. Binnen de taalverwerving zal de komende periode tevens ingezet worden op *blended learning* in de vorm van digitale lessen. Bij de keuze van de werkvormen wordt binnen het traject Joodse studies en Hebreeuws verder de goede inbedding in de Amsterdams-Joodse infrastructuur benut. Zo vormen collectie- of museumbezoek of gastcolleges verzorgd door Amsterdamse rabbijnen volgens het panel een mooie aanvulling op het reguliere pakket.

Studenten wordt ruim voldoende mogelijkheid geboden om zelf richting te geven aan de studie (*student-centred*), bijvoorbeeld door de keuze voor de invulling van de major en minor, door de onderwerpkeuze van opdrachten, maar ook door de mogelijkheid tot het volgen van een *honours*-traject voor studenten met een cijfergemiddelde van 7 in het eerste studiejaar en een nominaal studietempo. Studenten kunnen hierbij kiezen uit een traject dat gericht is op voorbereiding op een toekomstige wetenschappelijke carrière met onder andere een verzwaarde scriptie en een research practicum (bijv. binnen een onderzoekproject van de staf naar gedrukte Joodse gebedenboeken), of een traject gericht op verbreding.

Begeleiding

De opleiding kent een intensieve begeleidingsstructuur die is ingericht conform de facultaire richtlijnen. Elke student krijgt bij aanvang van de opleiding vanuit de staf een tutor toegewezen, die de student gedurende de studie begeleidt. De begeleiding richt zich op studievoortgang (o.a. studievoordigheden, studieplanning), het maken van keuzes als onderdeel van de beroepsoriëntatie (bijv. begeleiding bij keuze stage), het ontwikkelen van een professionele attitude en bij deeltijdstudenten tevens op het samenstellen van een studeerbaar programma. De begeleiding vindt zowel op vaste momenten gedurende het jaar plaats, alsook op verzoek van de student. Voor specifiekere vormen van begeleiding zijn er daarnaast de studieadviseur, studentendecaan en de studentepsycholoog.

Tevens ontvangen studenten scriptiebegeleiding. Deze bestaat uit een combinatie van individuele begeleiding op afspraak door een docent met affiniteit met het onderwerp en begeleiding via drie gecombineerde scriptiewerkgroepbijeenkomsten Arabisch/Hebreeuws (in samenwerking met de opleiding Arabische taal en cultuur). Onder leiding van docenten presenteren studenten in de scriptiewerkgroepen resultaten en ingeleverde concepthoofdstukken en geven zij elkaar peer feedback. Tevens worden vervolgvragen en struikelblokken gezamenlijk besproken. Begeleidingsmomenten en deadlines zijn vastgelegd in het scriptiereglement.

Zowel voltijd- als deeltijdstudenten vertelden het panel tijdens het bezoek dat zij zeer tevreden zijn over de studie- en scriptiebegeleiding die zij ontvangen. Het contact met de tutor en scriptiebegeleider is laagdrempelig en verloopt soepel. Hierdoor worden eventuele problemen met betrekking tot de studeerbaarheid van het programma ook snel ondervangen. Studenten vinden verder dat zij goed worden gecoacht en uitgebreide en waardevolle feedback ontvangen.

Onderwijzend personeel

Het onderwijs wordt verzorgd door docenten van de opleiding Hebreeuwse taal en cultuur (voornamelijk major Joodse Studies en Hebreeuws), docenten van de opleiding Arabische taal en cultuur (bij major Middle Eastern Studies) en docenten die het onderwijs verzorgen binnen de TCR-brede modules. Het opleidingsteam bestaat ten tijde van de visitatie uit één hoogleraar en twee universitair docenten. Het panel heeft informatie bestudeerd over de behaalde onderwijskwalificaties en onderzoeksexpertise van de docenten en stelt vast dat het docententeam goed gekwalificeerd is om het programma van de opleiding (beide majors/afstudeerrichtingen) te kunnen realiseren. Gezamenlijk dekken de docenten een breed palet aan specialisaties binnen het veld af. Alle vaste stafleden zijn in het bezit van een Basis Kwalificatie Onderwijs (BKO). Alle docenten zijn tevens actief op het gebied van onderzoek en opereren op internationaal niveau. Zij voelen zich dan ook voldoende toegerust om in het Engels te doceren. Zij beschikken over een uitstekend (internationaal) netwerk en hebben goede contacten binnen en toegang tot de Amsterdamse religieuze en culturele Joodse infrastructuur en specialistische collecties (bijv. Bibliotheca Rosenthaliana). Zij zetten hun netwerk en contacten actief in ten gunste van de opleiding. De studenten waarderen hun docenten om hun expertise, goede ondersteuning en feedback en om de prettige, laagdrempelige manier waarop zij met de studenten omgaan. Het panel vindt het docententeam zeer enthousiast. Het panel complimenteert de docenten bovendien met hun creativiteit bij het binnenhalen van subsidies (bijv. voor ontwikkeling *blended learning*) en het creëren van samenwerkingsverbanden (bijv. met de Bischoffsheim Stichting, de Ben Gurion Universiteit, Charles Universiteit Praag).

Overwegingen

Het panel heeft grote waardering voor de onderwijsleeromgeving van de opleiding. Het programma (van beide majoren) vertoont een mooie opbouw en inhoudelijke samenhang en de inhoud ervan dekt de beoogde leerresultaten adequaat af. De inhoud is op sommige punten bovendien bijzonder up-to-date. De onderzoeksintensieve benadering en expliciete aandacht voor wetenschapsfilosofie passen goed bij een academisch georiënteerde bacheloropleiding. Het panel vindt het daarbij positief dat er tevens voldoende aandacht is voor arbeidsmarktoriëntatie. Ook over de gehanteerde interactieve onderwijsmethode en het daarbij passende, gevarieerde palet aan werkvormen is het panel tevreden. In dit verband prijst het panel de opleiding voor de wijze waarop zij haar inbedding

in de Amsterdams-Joodse religieuze en culturele infrastructuur aanwendt ter verrijking van het onderwijs. Studenten worden daarnaast intensief en adequaat begeleid bij de studie en tijdens het scriptieproces door een zeer enthousiast team van goed gekwalificeerde docenten met een rijk (internationaal) netwerk. Het panel is onder de indruk van de veerkracht, inventiviteit, creativiteit en daadkracht die het docententeam opbrengt om met relatief beperkte en afnemende middelen een mooi en volwaardig programma te creëren. Tegelijkertijd wil het panel wel haar zorg uitspreken over de robuustheid van de opleiding. Het panel meent dat de kritische grens bij het vinden van creatieve oplossingen voor afnemende middelen langzamerhand in zicht komt.

Alles overziend, is het panel van oordeel dat de opleiding haar studenten (bij beide majoren) een uitstekende onderwijsleeromgeving biedt die hen in staat stelt om de beoogde leerresultaten te behalen.

Conclusie

Bacheloropleiding Hebreeuwse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Toetsbeleid en kwaliteit van toetsing

De toetsing binnen de opleiding volgt de richtlijnen uit het Facultaire Kader Toetsbeleid, dat op zijn beurt is afgestemd op het universitaire toetskader. Het panel heeft het Facultaire Kader Toetsbeleid bestudeerd en stelt vast dat in het kader de universiteitsbrede randvoorwaarden met betrekking tot toetsing voor de faculteit nader zijn uitgewerkt. Het panel is van oordeel dat het Facultaire Kader Toetsbeleid er degelijk uitziet. Het panel is ook te spreken over het gebruik van toetsdossiers voor alle cursussen als handvatten voor een adequate kwaliteitsbewaking van toetsen. De toetsdossiers bevatten onder andere een studiehandleiding, de toetsopgaven, modelantwoorden en een verklaring of er wel dan niet *peer review* op de toets(en) heeft plaatsgevonden. Deze dossiers en hun gebruik zijn recentelijk versimpeld, wat het panel waardeert.

Het panel stelt vast dat de opleiding de toetsing grotendeels conform de facultaire richtlijnen organiseert en vormgeeft. De Opleidingscommissie (OC) vervult hierbij een belangrijke controlerende en adviserende rol. Voorafgaand aan elk onderwijsblok bekijkt de OC de studiehandleidingen en kijkt daarbij in het bijzonder naar de wijze van toetsing (toetsvormen, spreiding van toetsen, weging, etc.).

Wel merkt het panel op dat het toetsplan van de opleiding nog aandacht behoeft. Zo stelt het panel vast dat het toetsplan een adequaat overzicht bevat van de modules met de bijbehorende leerdoelen en de gehanteerde toetsvormen. Echter, in het toetsplan ontbreekt een overzicht van de koppeling van de modules en leerdoelen aan de beoogde leerresultaten. Met het oog op de transparantie die noodzakelijk is voor een goede borging van de toetsing van de beoogde leerresultaten, beveelt het panel de opleiding aan om ook deze informatie in het toetsplan op te nemen. Verder merkt het panel op dat het toetsplan alleen informatie over de major Joodse Studies en Hebreeuws biedt. De informatie over de major Middle Eastern Studies ontbreekt. De betreffende informatie heeft het panel echter wel aangetroffen in het toetsplan van de opleiding Arabische taal en cultuur, in samenwerking waarmee de opleiding Hebreeuws de major aanbiedt. Het panel beveelt aan om de informatie over de major Middle Eastern Studies ook expliciet in het toetsplan van de opleiding Hebreeuwse taal en cultuur op te nemen.

De hoofdlijnen van het onderwijsprogramma en de examinering zijn vastgelegd in de OER. Het panel heeft de OER, de vakbeschrijvingen in de studiegids (inclusief informatie over de toetsing), het toetsplan, enkele toetsdossiers en een representatieve steekproef van toetsen en bijbehorende

antwoordmodellen bestudeerd. Op grond van deze documenten constateert het panel dat de toetsing de beoogde leerresultaten van de opleiding (beide majoren) adequaat dekt. Het panel stelt tevens vast dat de kwaliteit van de toetsen in orde is. De toetsen zijn valide, betrouwbaar en transparant. Binnen de toetsing is er volgens het panel sprake van een mooie balans tussen formatieve en summatieve toetsing. Verder is de variatie van toetsvormen uitstekend en passen de gehanteerde toetsvormen goed bij de leerdoelen van de modules. Vaak wordt per module een combinatie van verschillende toetsvormen ingezet. Voorbeelden van gehanteerde toetsvormen zijn (mondelinge of schriftelijke) tentamens, papers, presentaties, recensies, luister- en vertaaltoetsen of *peer feedback/review*. De spreiding van toetsen in de tijd komt tegemoet aan de vraag van de studenten, zo stelt het panel op basis van het gesprek met de studenten vast. Tijdens het bezoek gaven de studenten aan tevreden te zijn over de toetsing binnen de opleiding. Zij weten ruim voor de toets wat er van hen verwacht wordt en zij ervaren de beoordelingen als eerlijk. Daarnaast zijn zij blij met de feedback die zij van docenten ontvangen.

Het panel heeft zich tevens een beeld gevormd van de toetsing in de eindfase. Daartoe heeft het de scripties en bijbehorende beoordelingsformulieren bestudeerd van een representatieve steekproef van twaalf afgestudeerden. Het panel is over het geheel genomen tevreden over de kwaliteit van de toetsing van de eindwerken. Wel is het panel van mening dat de beoordelingen stelselmatig enigszins aan de hoge kant zijn. Het panel merkt bovendien op dat over de periode waaruit de geselecteerde scripties en beoordelingsformulieren stammen, er sprake is van een verscheidenheid van soorten beoordelingen/beoordelingsformulieren. Soms was het daarbij voor het panel niet volledig transparant hoe de beoordeling uiteindelijk gewogen werd en zich verhiel tot het toegekende eindcijfer voor de scriptie. Tot zijn tevredenheid constateert het panel dat met ingang van februari 2019, tegelijk met het nieuwe scriptiereglement, ook een nieuw scriptiebeoordelingsformulier is ingevoerd. Dit formulier ziet er kwalitatief goed uit en het panel verwacht dat bij correct gebruik van het formulier de bovengenoemde twee bezwaren (deels) zullen worden weggenomen.

Het panel constateert verder tot zijn tevredenheid dat conform het vierogenprincipe scripties worden beoordeeld door de begeleider en een tweede beoordelaar. Het panel ziet nog verdere ontwikkelingsmogelijkheden voor de toetsing en beoordeling van de scripties, met name als het gaat om de inzichtelijkheid en de onafhankelijkheid van de beoordelingen. Ten eerste raadt het panel, mede gezien de relatief beperkte omvang van de opleiding, aan om erop toe te zien dat de tweede lezer daadwerkelijk onafhankelijk is. In dit verband zou het wellicht een overweging kunnen zijn om tweede lezers vanuit andere, aanpalende opleidingen te betrekken. Dit zou dan tevens een vorm van kalibratie van de beoordelingen zijn. Ten tweede adviseert het panel ten aanzien van de procedure rondom de beoordeling dat elke beoordelaar een eigen formulier invult met zijn/haar onafhankelijke oordeel. Daarbij adviseert het panel om op een derde formulier het eindoordeel vast te leggen met daarop vermeld hoe dit eindoordeel tot stand is gekomen (bijvoorbeeld via middeling, dialoog).

Examencommissie

De faculteit heeft een centrale examencommissie voor de bacheloropleidingen, die zijn ondergebracht in het College of Humanities (CoH). De CoH-examencommissie is verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de toetsing binnen de bacheloropleiding Hebreeuwse taal en cultuur. De CoH-examencommissie bestaat uit negen docentleden, waaronder de voorzitter, en één extern lid. De commissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris en een secretariaat. Binnen de CoH zijn de opleidingen gebundeld in negen onderwijsclusters. Elk onderwijscluster kent een eigen cluster-examencommissie. Ieder lid van de examencommissie CoH is voorzitter van de eigen deelcommissie. De bacheloropleiding Hebreeuwse taal en cultuur valt binnen het cluster Taal-Cultuur- en Regiostudies (TCR). De cluster-examencommissie bestaat verder uit gedelegeerden per opleiding of cluster van opleidingen (al naar gelang de omvang). Zij hebben een adviserende stem en bewaken tevens, in nauw overleg met de CoH-examencommissie, de individuele programma's. Teneinde elkaar voldoende te informeren en tot goede afstemming te komen, vergaderen de voorzitter en ambtelijk secretaris van de CoH-examencommissie viermaal per jaar met de voorzitter en ambtelijk secretaris van de examencommissie van de masteropleidingen en het Dagelijks Bestuur van de faculteit over lopende zaken.

Het panel heeft zich op grond van de zelfevaluatie en het gesprek met de CoH-examencommissie en de gedelegeerde van de opleiding een beeld gevormd over de activiteiten van de CoH-examencommissie. De commissie geeft jaarlijks advies over de nieuwe OER, draagt bij aan de bewaking van het naleven van het toetsbeleid zoals vastgelegd in de OER, controleert in het kader van de diplomatoekenning of studenten aan de eisen in de OER hebben voldaan, stelt eigen Regels en Richtlijnen op en bewaakt de naleving daarvan, treft maatregelen in gevallen van fraude en/of plagiaat en draagt bij aan de professionalisering van examinatoren (bijv. stimuleren van kalibratie binnen het docententeam met betrekking tot het scriptiebeoordelingsproces). Verzoeken van studenten worden in principe afgehandeld door de cluster-examencommissie TCR. Daarnaast onderneemt de CoH-examencommissie verschillende activiteiten die specifiek gericht zijn op de borging van de kwaliteit van de toetsing van de opleiding, zoals het aanwijzen van examinatoren, het controleren van het toetsplan en het jaarlijks controleren van een aantal scripties op kwaliteit en conformiteit met het scriptiereglement. Jaarlijks kiest de CoH-examencommissie in haar jaarplan bepaalde thema's waarop zij zich dat jaar richt. In 2018 zijn bijvoorbeeld het toetsprogramma van de propedeuse en de herkansingsregeling geëvalueerd. In studiejaar 2019-2020 zal gekeken worden naar de leerlijnen en toetsing in de post-propedeutische fase. Over haar activiteiten brengt de commissie jaarlijks verslag uit in het jaarverslag. Het panel is van mening dat de CoH-examencommissie hiermee al een aantal belangrijke stappen zet om de kwaliteit van de toetsing te borgen.

Het panel stelt op grond van het gesprek met de CoH-examencommissie vast dat deze over een proactieve instelling en de nodige ambities beschikt ten aanzien van de invulling van haar borgingsverantwoordelijkheid. Zo vertelde de commissie het panel dat zij, met het oog op een betere borging van de kwaliteit van de toetsing anders dan de scriptie (de overige vakken), graag een meer systematische controle zou willen opzetten, waarbij de kwaliteit van de toetsing van elk vak eens in de zoveel tijd wordt geëvalueerd. Momenteel ontbreekt het de CoH-examencommissie hiervoor echter aan capaciteit. Met de bestaande activiteiten hoopt de commissie niettemin de belangrijkste van eventuele gebreken eruit te filteren en te kunnen aanpakken. Daarnaast richt de commissie zich op generieke maatregelen met een breedtewerking. Voorbeelden hiervan zijn het actief stimuleren van een kwaliteitscultuur rondom toetsing binnen de docententeams (toetsen gezamenlijk ontwikkelen, kallibratie) of het ontwikkelen van standaard beoordelingsformulieren, zoals het beoordelingsformulier voor presentaties dat zo is opgezet dat het door de jaren heen gebruikt kan worden en zo inzicht kan bieden in de ontwikkeling van de student. Het panel heeft begrip voor de benaderingswijze van de CoH-examencommissie onder de gegeven omstandigheden, al deelt het de mening van de commissie dat een actieve, stelselmatige en systematische evaluatie van de toetskwaliteit van de vakken wenselijk is. Het panel wijst er verder op dat nu de controle in de regel langs meer globale lijnen plaatsvindt, een toetsplan van goede kwaliteit (zie opmerking onder Toetsbeleid en kwaliteit van toetsing) van des te groter belang is om adequaat als borgingsinstrument te functioneren.

Overwegingen

Het panel concludeert dat de opleiding de toetsing conform de degelijke facultaire richtlijnen, zoals vastgelegd in het Facultaire Kader Toetsbeleid, organiseert en vormgeeft. De toetsdossiers bevatten de juiste handvatten voor een goede kwaliteitsbewaking van de toetsen. Om te kunnen fungeren als adequaat borgingsinstrument, zou het toetsplan van de opleiding volgens het panel echter nog verder uitgewerkt moeten worden.

Het panel is van oordeel dat de toetsen valide, betrouwbaar, transparant en voldoende gevarieerd zijn en de beoogde leerresultaten van de opleiding (van beide majoren) adequaat afdekken. Tevens is er een mooie balans tussen formatieve en summatieve toetsing. De studenten zijn bovendien tevreden over de toetsing en zijn blij met de feedback die zij van docenten ontvangen.

Ook over de toetsing in de eindfase (scriptie) is het panel tevreden. Hierbij ziet het panel nog wel ontwikkelingsmogelijkheden, met name als het gaat om het borgen van de onafhankelijkheid van de tweede beoordelaar gezien de relatief beperkte omvang van de opleiding, en ten aanzien van de

procedure rondom de beoordeling. Het panel beveelt de opleiding in dit verband aan naast het afzonderlijke formulier waarop elke beoordelaar zijn onafhankelijke oordeel dient te geven, ook gebruik te maken van een derde formulier voor het vastleggen van het eindoordeel. Op dit derde formulier zou tevens vermeld dienen te worden hoe het eindoordeel tot stand is gekomen.

De CoH-examencommissie is verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de toetsing binnen de bacheloropleiding Hebreeuwse taal en cultuur. De commissie beschikt over een proactieve instelling en de nodige ambities ten aanzien van haar borgingsverantwoordelijkheden. Aan de hand van een aantal gerichte borgingsactiviteiten, die noodgedwongen langs tamelijk globale lijnen plaatsvinden, en daarnaast via generieke maatregelen met een breedtewerking, borgt de CoH-examencommissie de kwaliteit van de toetsing in belangrijke mate. Wel deelt het panel de mening van de CoH-examencommissie dat een actieve, stelselmatige en systematische evaluatie van de toetskwaliteit van de vakken (anders dan de scriptie) de borging van de toetskwaliteit binnen de opleiding nog verder zou kunnen versterken. Daarbij is uiteraard een belangrijke voorwaarde dat de CoH-examencommissie beschikt over de daarvoor benodigde tijd en middelen.

Het panel heeft de positieve aspecten van de opleiding op deze standaard afgewogen tegen de aspecten waarop nog verbetering mogelijk is. Daarbij komt het panel tot de conclusie dat de positieve aspecten het zwaarst wegen. Doorslaggevend hierbij zijn de goede kwaliteit van de toetsing (inclusief de scriptie), de adequate dekking door de toetsen van de beoogde leerresultaten en de proactieve instelling van de CoH-examencommissie.

Conclusie

Bacheloropleiding Hebreeuwse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Eindwerken

Voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het panel een steekproef van twaalf recent voltooide scripties bestudeerd. Deze steekproef bevatte uitsluitend scripties die geschreven waren door studenten van de major Joodse Studies en Hebreeuws, omdat er ten tijde van de visitatie nog geen scripties waren geproduceerd door studenten die na de propedeuse Hebreeuwse taal en cultuur voor de major Middle Eastern Studies hadden gekozen. Tevens betrof het scripties die waren geproduceerd door studenten die het programma hadden gevolgd van vóór de gedeeltelijke herziening als gevolg van de inbedding van de opleiding binnen de TCR-structuur, omdat er ten tijde van de visitatie nog geen scripties voor handen waren die binnen het herziene programma tot stand waren gekomen. De beoogde leerresultaten waarop het oude programma was geënt, kwamen sterk overeen met de huidige beoogde leerresultaten voor de major Joodse Studies en Hebreeuws, met dien verstande dat zij, zoals beschreven onder Standaard 1, een hoger beoogd luistervaardigheidsniveau Hebreeuws kenden dan de huidige beoogde leerresultaten.

Het panel stelt vast dat de bestudeerde eindwerken voldoende aantonen dat de afgestudeerden de (oude) beoogde leerresultaten van de opleiding realiseren. De scripties bestrijken een groot deel van het brede vakgebied en laten een passend niveau zien. De scripties hebben relevante, interessante en originele onderzoeksvragen en demonstreren goede kennis van en inzicht in de cultuur(geschiedenis) van de Joodse wereld. Ook laten zij vaak een sterke analyse van teksten zien, soms op verschillende literaire en theoretische niveaus. Zij getuigen van de realisatie van het beoogde taalniveau Hebreeuws en zijn vaak uitstekend geschreven, blijk gevend van een goede beheersing van het wetenschappelijk Nederlands. Hoewel bij een aantal scripties de methoden zonder meer goed gekozen zijn, constateert het panel dat bij enkele andere scripties het wetenschapsfilosofische geheel ((onderbouwing van de) methodiek, analyse en reflectie op

secundaire literatuur, etc.) enigszins aan de zwakke kant is. De geselecteerde scripties betroffen echter scripties die geschreven waren voordat de huidige leerlijn wetenschapsfilosofie en de huidige vorm van de leerlijn academische vaardigheden in het programma waren opgenomen. Mede gezien de goede kwaliteit van deze leerlijnen, heeft het panel er alle vertrouwen in dat deze zwakte bij toekomstige scripties niet meer zal voorkomen.

Niveau afgestudeerden

Uit de gesprekken met de alumni tijdens het bezoek, blijkt dat alumni van de opleiding goed terecht komen. Vrijwel alle alumni kiezen ervoor om hun studie binnen een masteropleiding voort te zetten, waarbij het overgrote merendeel kiest voor de masteropleiding Midden-Oostenstudies (track Hebrew and Jewish Studies) van de faculteit. De alumni geven aan dat de overstap naar de masteropleiding moeiteloos is verlopen. Sommige studenten kiezen voor een researchmaster, bijvoorbeeld Oudheidsstudies of Religious Studies. Studenten kijken met tevredenheid op hun opleiding terug.

Overwegingen

Op basis van een selectie van recent voltooide scripties en de gesprekken met alumni stelt het panel vast dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. De scripties bestrijken een groot deel van het brede vakgebied en laten een passend niveau zien. Afgestudeerden kijken met tevredenheid op de opleiding terug en stromen veelal door naar een aanpalende (research)masteropleiding, waarbij de overstap zonder problemen verloopt.

Conclusie

Bacheloropleiding Hebreeuwse taal en cultuur: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het oordeel van het panel op de standaarden 1, 2, 3 en 4 voor de bacheloropleiding Hebreeuwse taal en cultuur is 'voldoet'. Volgens de beslisregels van de NVAO is het algemeen eindoordeel over de opleiding daarmee 'positief'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Hebreeuwse taal en cultuur:* als 'positief'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN

a. Algemene eindtermen

1. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de wetenschapsfilosofische achtergronden en de wetenschapsgeschiedenis van de geesteswetenschappen in het algemeen en de eigen discipline in het bijzonder. De student is in staat deze kennis en dit inzicht toe te passen in onderzoek en zich een oordeel te vormen over de plaats van het eigen vakgebied ten opzichte van andere geesteswetenschappelijke disciplines en verwante disciplines buiten de geesteswetenschappen.
2. De student is in staat om (vooral op het vakgebied van de opleiding) op een academisch niveau relevante gegevens te verzamelen en te interpreteren met het doel zich een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante wetenschappelijke en – voor zover van toepassing - sociaal-maatschappelijke en/of ethische aspecten.
3. De student is in staat om op een academisch niveau in schriftelijke en mondelinge vorm informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op een publiek van aankomende specialisten op het vakgebied van de opleiding.
4. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in een ander vakgebied dan het vakgebied van de opleiding, waarbij - voor zover dit vakgebied tevens in het voortgezet onderwijs aan de orde is geweest - is voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit is overtroffen. De student is in staat om op dit vakgebied op een academisch niveau relevante gegevens te verzamelen en te interpreteren met het doel zich een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante wetenschappelijke aspecten.
5. De student heeft kennis van en inzicht in enkele specialistische onderdelen van het vakgebied van de opleiding en/of onderdelen van (andere) vakgebieden.
6. De student is in staat om de eigen kennis en het eigen inzicht op dusdanige wijze toe te passen op vakspecifieke vraagstukken, dat dit een professionele benadering van de aan de opleiding gerelateerde werkvelden/beroepen laat zien, en beschikt verder over competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties en het oplossen van problemen op het vakgebied van de opleiding.
7. De student is in staat om publicaties op het vakgebied van de opleiding die zijn opgesteld in het Nederlands, Engels of de doeltaal van de opleiding te interpreteren en in de eigen oordeelsvorming te betrekken.
8. De student bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie aan te gaan die een hoog niveau van autonomie veronderstelt.
9. De student heeft ervaring opgedaan met het werken in groepsverband en is op basis daarvan in staat over het eigen functioneren in een groep te reflecteren.
10. De student heeft er blijk van gegeven de leer- en planningsvaardigheden te bezitten die noodzakelijk zijn om vakken en de opdrachten die daarvan deel uitmaken binnen de daarvoor gestelde termijn af te ronden.
11. De student is in staat om relevante ontwikkelingen in het vakgebied te verbinden aan een eigen onderzoeksozopzet en kan een beperkt aantal analysetechnieken en onderzoeksmethoden zelfstandig toepassen.

b. Opleidingsspecifieke eindtermen van de afstudeerrichting Joodse studies en Hebreeuws

1. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in het vakgebied van de opleiding waarbij - voor zover dit vakgebied tevens in het voortgezet onderwijs aan de orde is geweest - is voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit is overtroffen; de student beschikt meer in het bijzonder over de kennis en inzichten die hieronder omschreven zijn.
2. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de grondbeginselen van de belangrijkste vakgebieden/disciplines van de opleiding, te weten joodse (cultuur)geschiedenis, joods denken, Hebreeuwse literatuur.
3. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoek binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding.
4. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in belangrijke thema's in de wetenschapsbeoefening en/of het wetenschappelijke debat binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding.
5. De student heeft aantoonbare kennis van het begrippenapparaat en de belangrijkste onderzoeksmethoden en -technieken binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding.

6. De student is in staat om de tijdens de opleiding verworven kennis (praktisch) toe te passen in een context die typisch is voor de vakgebieden/disciplines van de opleiding.
7. De student beschikt over aantoonbare vaardigheden die essentieel zijn voor de beoefening van de vakgebieden/disciplines van de opleiding Hebreeuwse taal en cultuur, te weten onderzoeksvaardigheden, productieve en receptieve beheersing van de Hebreeuwse taal op het hieronder genoemde Common European Framework of Reference (CEFR) niveau. Ook geeft de student er blijk van in correct schriftelijk en mondeling Nederlands verslag te kunnen leggen van deze leerresultaten.

Luisteren	Lezen	Gesprek <i>interactie</i>	Gesprek <i>productie</i>	Schrijven
Arabisch: A2	Arabisch: A2	Arabisch: A2	Arabisch: A2	Arabisch: A1
Hebreeuws: B2	Hebreeuws: B2	Hebreeuws: B1	Hebreeuws: B1	Hebreeuws: B1

Common European Framework of Reference (CEFR)

c. Opleidingsspecifieke eindtermen van de afstudeerrichting Middle Eastern studies

1. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in het vakgebied van de opleiding waarbij - voor zover dit vakgebied tevens in het voortgezet onderwijs aan de orde is geweest - is voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit is overtroffen; de student beschikt meer in het bijzonder over de kennis en inzichten die hieronder omschreven zijn.
2. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de grondbeginselen van de belangrijkste vakgebieden/disciplines van de opleiding, te weten cultuur en geschiedenis van het Midden-Oosten, taal & literatuur van het moderne Midden-Oosten, politiek en maatschappij van het moderne Midden-Oosten.
3. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoek binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding.
4. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in belangrijke thema's in de wetenschapsbeoefening en/of het wetenschappelijke debat binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding.
5. De student heeft aantoonbare kennis van het begrippenapparaat en de belangrijkste onderzoeksmethoden en -technieken binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding.
6. De student is in staat om de tijdens de opleiding verworven kennis (praktisch) toe te passen in een context die typisch is voor de vakgebieden/disciplines van de opleiding.
7. De student beschikt over aantoonbare vaardigheden die essentieel zijn voor de beoefening van de vakgebieden/disciplines van de opleiding, te weten onderzoeksvaardigheden, productieve en receptieve beheersing van de Arabische of Hebreeuwse taal op het hieronder genoemde Common European Framework of Reference (CEFR) niveau. Ook geeft de student er blijk van in correct schriftelijk en mondeling Nederlands verslag te kunnen leggen van deze leerresultaten.

Luisteren	Lezen	Gesprek <i>interactie</i>	Gesprek <i>productie</i>	Schrijven
Arabisch: A2	Arabisch: A2	Arabisch: A2	Arabisch: A2	Arabisch: A1
Hebreeuws: A2	Hebreeuws: A2	Hebreeuws: A2	Hebreeuws: A2	Hebreeuws: A2

Common European Framework of Reference (CEFR)

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

Propedeuse en Major Joodse Studies en Hebreeuws

Propedeuse

Blok 1 (8wkn)	Blok 2 (8wkn)	Blok 3 (4wkn)	Blok 4 (8wkn)	Blok 5 (8wkn)	Blok 6 (4wkn)
Inleiding Jodendom van Mozes tot Spinoza	De Wereld van de Mens: Inleiding Geesteswetenschappen		De Wereld in Delen: Inleiding Regiostudies	Cultuur & Maatschappij van het Moderne Midden-Oosten	In den Beginne: Bijbels Hebreeuws
	De Wereld van de Mens: Academische Vaardigheden		De Wereld in Delen: Academische vaardigheden		
Taalverwerving Modern Hebreeuws 1	Taalverwerving Modern Hebreeuws 2		Taalverwerving Modern Hebreeuws 3	Taalverwerving Modern Hebreeuws 4	

Postpropedeuse

Blok 1 (8wkn)	Blok 2 (8wkn)	Blok 3 (4wkn)	Blok 4 (8wkn)	Blok 5 (8wkn)	Blok 6 (4wkn)
<i>Jaar 2</i>					
Wetenschapsfilosofie	Literatures of the Modern Middle East	Bischoffsheim Ulpan en Leeslijst	Zion: Religion and Politics in Judaism and Israel	Sharia and Halakha and the modernizations of Religious Law	Reading class rabbinic texts
3000 jaar Hebreeuws: taal, proza, poëzie 1	3000 jaar Hebreeuws: taal, proza, poëzie 2		Meesters der Hebreeuwse vertelkunst	Heroes and Villains of the Middle East: Ancient and Modern	
<i>Jaar 3</i>					
Minor	Minor	Minor	Minor	Minor	Scriptie
Culture and Catastrophe: A German and Jewish history	Bijbel (+ bronteksten)		Rede en religie in Joods denken	scriptie	

rood = taalverwervingsmodule; *oranje* = Hebreeuws-module; *groen* = gezamenlijke module; *blauw* = TCR-brede module

Major Middle Eastern Studies

Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4	Blok 5	Blok 6
<i>Jaar 2</i>					
Wetenschaps- filosofie	Literatures of the Modern Middle East	Reading List Translated Literature	Zion: Religion and Politics in Judaism and Israel	Sharia and Halakha and the Modernization of Religious Law	Team Research Project
The Middle East: History Politics and Economy	Jihad: Political Islam from the Muslim Brotherhood to IS		Islamicate Art across the Mediterranean World	Heroes and Villains of the Middle East: Ancient and Modern	
<i>Jaar 3</i>					
Minor	Minor	Minor	Minor	Minor	Research Project: Middle Eastern Studies
The Mediterranean and Europe: Contacts, Conflicts and Confluences	Bible & Koran		Middle East: Seminar	Research Project: Middle Eastern Studies	

Blauw = TCR-brede module, *Groen* = module gedeeld met andere studenten, *Oranje* = majorspecifieke module

BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA

Opleiding	Letter*
UvA	
B Hebreeuwse Taal en Cultuur	A
B Griekse en Latijnse Taal en Cultuur	B
B Arabische Taal en Cultuur	C
B Nieuwgriekse Taal en Cultuur	D
M Oudheidstudies	E
M Midden-Oosten Studies	F
B Oudheidwetenschappen	G
VU	
B Griekse en Latijnse Taal en Cultuur	H
B Oudheidwetenschappen	I
M Oudheidstudies	J

Dag 1 VU - 17 september		
	8.45	Aankomst panel
8.45	9.00	Installeren panel
9.00	10.00	Voorbespreking opleidingen E, J
10.00	10.45	Startgesprek formeel verantwoordelijken VU / UvA
10.45	11.15	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken E, J
11.15	11.30	Pauze
11.30	12.15	Studenten opleidingen E, J (= alumni opleidingen B, G, H, I)
12.15	13.00	Docenten opleidingen E, J
13.00	13.30	Lunch
13.30	14.00	Inzien documenten E, J
14.00	14.30	Inzien documenten B, H, G, I
14.30	14.45	Intern overleg t.a.v. Examencommissie VU
14.45	15.30	Examencommissie I (VU opleidingen H, I, J)
15.30	16.30	Voorbespreking opleidingen B, H, G, I
16.30	17.00	Open spreekuur
17.00	17.30	Alumni opleidingen E, J
17.30	18.00	Intern overleg E, J

Dag 2 UvA - 18 september		
	8.45	Aankomst panel
8.45	9.00	Installeren panel
9.00	9.30	Paneloverleg B, H
9.30	10.00	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken B, H
10.00	10.45	Studenten opleidingen B, H
10.45	11.00	Pauze
11.00	11.45	Docenten opleidingen B, H
11.45	12.15	Paneloverleg G, I

12.15	12.45	Lunch
12.45	13.15	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken G, I
13.15	14.00	Studenten opleidingen G, I
14.00	14.45	Docenten opleidingen G, I
14.45	15.00	Pauze
15.00	15.15	Paneloverleg t.a.v. Examencommissies
15.15	15.45	Examencommissie II (BA UvA – B, G)
16.45	16.15	Examencommissie III (MA UvA – E)
16.15	16.45	Intern paneloverleg
16.45	17.15	Eindgesprek formeel verantwoordelijken UvA
17.15	17.45	Eindgesprek formeel verantwoordelijken VU
17.45	18.15	Intern paneloverleg B, H, G, I

Dag 3 UvA - 19 september

	9.00	Aankomst panel
9.00	10.30	Vaststellen bevindingen B, E, G, H, I, J
10.30	10.45	Vorbereiden mondelinge rapportage B, E, G, H, I, J
10.45	11.00	Pauze
11.00	11.30	Mondelinge rapportage B, E, G, H, I, J
11.30	12.15	Ontwikkelgesprek VU/UvA (opleidingen B, E, G, H, I, J)
12.15	13.00	Lunch
		<i>Vanaf hier UvA gedeelte van het programma</i>
13.00	14.30	Voorbespreking opleidingen A, C, D, F
14.30	15.15	Gesprek inhoudelijk verantwoordelijken A, C, D, F
15.15	16.00	Parallelsessies (deelpanels) - Studenten/alumni BA Nieuwgrieks (=D) - Studenten MA M-O (=F; = alumni A, C)
16.00	16.45	Parallelsessies (deelpanels) - Docenten BA Nieuwgrieks (=D) - Docenten MA M-O (= F)
16.45	17.15	Alumni MA M-O
17.15	17.45	Open spreekuur
17.45	18.15	Intern paneloverleg D, F

Dag 4 UvA - 20 september

	9.00	Aankomst panel
9.00	9.30	Intern paneloverleg A, C
9.30	10.15	Parallelsessies (deelpanels) - Studenten Arabisch (C) - Studenten Hebreeuws (A)
10.15	11.00	Parallelsessies (deelpanels) - Docenten Arabisch (C) - Docenten Hebreeuws (A)
11.00	11.45	Inzien documenten A, C, D, F
11.45	12.00	Paneloverleg t.a.v. Examencommissies
12.00	12.30	Lunch
12.30	13.00	Examencommissie BA (opleidingen A, C, D)

13.00	13.30	Examencommissie MA (opleidingen F)
13.30	14.00	Paneloverleg
14.00	14.30	Eindgesprek formeel verantwoordelijken A, C, D, F
14.30	16.00	Vaststellen voorlopige bevindingen
16.00	16.15	Vorbereiden mondelinge rapportage
16.15	16.30	Mondelinge rapportage A, C, D, F
16.30	17.15	Ontwikkelgesprekken (sessie I: A ,C ,F / sessie II: D)
17.15		Borrel

BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Selectie eindwerken

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek twaalf eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Hebreeuwse taal en cultuur. Bij deze opleiding zijn vanaf het academisch jaar 2016-2017 met de invoering van de TCR-structuur de twee majoren Joodse studies en Hebreeuws en Middle Eastern Studies als aparte afstudeerrichtingen geïntroduceerd. Binnen deze nieuwe afstudeerrichtingen zijn nog geen bachelorscripties afgerond waarmee het panel in de selectie van eindwerken rekening diende te houden. De selectie werd gebaseerd op een lijst van vijftien afgestudeerden uit de periode 2015-2018, waarbij werd gezorgd voor een evenwichtige spreiding in cijfers, onderwerpkeuze en begeleiders. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Vanwege de hoeveelheid te beoordelen opleidingen aan de Universiteit van Amsterdam zijn niet vijftien maar twaalf scripties per opleiding geselecteerd. De examencommissie van het College of Humanities (CoH) is ingesteld voor alle bacheloropleidingen van de Faculteit der Geesteswetenschappen aan de UvA. De major Middle Eastern Studies wordt volledig gedeeld met de B Arabische taal en cultuur (90 EC, exclusief de 30 EC minorruimte). Bij de verplichte vakken is er voor nog 48 EC inhoudelijke overlap met aanverwante programma's: voor 6 EC met de B Arabische taal en cultuur, B Nieuwgriekse taal en cultuur en de minoren Mediterranean Studies en Midden-Oostenstudies; voor 6 EC met de B Arabische taal en cultuur, B Nieuwgriekse taal en cultuur en de minoren Mediterranean Studies en European Politics; 18 EC aan vakken vormen een verplicht onderdeel in negen TCR-bacheloropleidingen (waarvan 6 EC ook in de B European Studies en minor Frankrijkstudies); het vak 'Wetenschapsfilosofie' (6 EC) is een verplicht onderdeel in de meeste bacheloropleidingen van de Faculteit der Geesteswetenschappen. Daarnaast kent de opleiding voor 24 EC aan taalvaardigheidsvakken; binnen de Faculteit der Geesteswetenschappen worden meer gelijksoortige taalvaardigheidsvakken aangeboden.

Bestudeerde documenten

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

Algemene documenten:

- *Facultair rapport onderwijsvisitaties;*
- *Instellingsplan 2015-2020: Grenzeloos nieuwsgierig;*
- *Notitie Taalbeleid onderwijs binnen de FGw: naar een Tweetalige Faculteit;*
- *Facultair Strategisch Plan 2016-2020;*
- *Vooruit Faculteit der Geesteswetenschappen: Innovatie in het bacheloronderwijs 2016-2018;*
- *Kader Toetsbeleid;*
- *Arbeidsmarktperspectief. Een onderzoek naar arbeidsmarktperspectieven onder alumni van de Faculteit der Geesteswetenschappen.*

Jaarverslagen:

- *Jaarverslag 2016-2017, Examencommissie College of Humanities;*
- *Jaarverslag 2017-2018, Examencommissie College of Humanities;*
- *Jaarverslag Opleidingscommissie Midden-Oosten Studies 2016-2017;*
- *Jaarverslag Opleidingscommissie Midden-Oosten Studies 2017-2018.*

Studiehandleidingen, waaronder in *hard copy*:

- *Studiehandleiding 'Modern Hebrew Language Acquisition 4';*
- *Studiehandleiding 'Zion. Religion and Politics in Judaism and Israel';*
- *Studiehandleiding '3000 jaar Jodendom: religie, geschiedenis en cultuur'.*

Uitgebreidere informatie over de (toetsing van) modulen via USB-stick en/of elektronische leeromgeving.

